

Debat & Kommentarer

Genmæle

Det var et meget interessant og for det meste meget seriøst nummer af MODSPIL, hvori temaet børn og musik blev behandlet (nr. 9). Jeg kan da også kun være tilfreds med at være repræsenteret både ved et interview og ved den eneste fuldstændigt citerede børnesang.

Men i Ole Bundgårds artikel »et par indfaldsvinkler til børnesangen før og nu«, føler jeg min rolle i 70'ernes børnemusik så groft nedvurderet, at det nærmer sig historieforklækning – derfor dette indlæg:

Til trods for at Ole Bundgaard mener, at jeg har haft fingre i »flere hundrede sange« (i virkeligheden er det ca. 80), er der kun to titler, han kan nævne som »gode«. Uden iøvrigt at argumentere, kalder han resten for »problemforflygtigende« eller »tuttenuttede«, og nævner her »Marsvin«. – Hvad mener *du* med tuttenuttet, Ole?

»Marsvin« er skrevet på den direkte oplevelse af min egen dengang 9-årige søns glæde over sit marsvin. Livet – også barndomslivet – er trods alt osse andet end problemet, det er f.eks. osse glæde over et kæledyr. Børn syntes helt ægte, at et marsvin, en hamster, en kanin eller hvad det nu er, *er* sød. Hvad forkert er der så i at skrive en sang om det søde marsvin, der holder på guleroden, mens den gnaver i den? Jeg synes, det er en helt realistisk sang, der sætter ord på et barns følelses-

mæssige oplevelse af et marsvin, og dermed måske bidrager til en sproglig udvikling eller måske bare giver en rar og hyggelig genkendelsesfølelse (identifikation). Så er sangen forresten en kanon, som f.eks. en voksen og et barn kan more sig med at få osse en *musikalsk* udfordring udaf. (I sin »behandling« af mig, beskæftiger O.B. sig iøvrigt ikke med min *musik*, kun mine *tekster*, hvilket der efter min mening kun kan komme halve sandheder ud af. . .)

Nej, »Marsvinet« er ikke tuttenuttet, for dyret tillægges ikke talestemme eller andre menneskelige egenskaber sådan som de traditionelle (og mange splinternye) børnesange gør det, sangen er dødrealistisk, men den *ligner* en tuttenuttet sang, fordi den anvender ordet »sød«, og fordi den handler om et dyr.

Forøvrigt mener jeg, sangen er helt atypisk for min produktion – jeg har nemlig i mine egne tekster fremfor noget beskæftiget mig med problem-orienterede sange! Jeg er nemlig aldeles ikke »TV's opfindelse«, Ole Bundgård, jeg havde været sanglærer (som det hed) i 10 år (og far i 7), før jeg kom til at lave TV, og de sange, jeg allerede dengang skrev, udsprang direkte af min omgang med skolebørn og egne børn, fordi jeg syntes, jeg manglede tekster, de kunne identificere sig med.

På plade startede det i 1971 med Wilhelm Hansen EP-erne »Vi digter, synger og spiller«, hvor man finder titler som »For-

urening« (børnetekst) og »Hvorfor er alting for voksne«, *min* første tekst(!) (Det er 2 år før »Røde lues« første plade, som Ole Bundgård kalder den første børneplade med gode, nye børnesange).

I 1972 var jeg med til at lave hele 2 LP'er for børn sammen med Trille, nemlig »Hele min familie« og »Dit og Dat«. Jeg medvirkede som komponist, arrangør og musiker, og jeg betragter den første som tilløbet, den anden, altså »Dit og Dat«, som *den progressive børneplades gennembrud*, intet mindre!

For første gang skrives der nyt materiale direkte for det nye medie »Børnepladen«. Det drejer sig om Niels Lund-teksterne »I den gård hvor jeg bor«, »Bare det var søndag altid«, og »Dit og Dat«, sange om børns problemer, set fra børnenes eget synspunkt, musikken 100% nutidig i beatstil og spillet af beatmusikere (fra Burnin' red Ivanhoe), komponeret og arrangeret af – Povl Kjøller. (Det er stadig et år før den røde Lue).

Se sådan ser *den* historie ud . . .

Senere blev det jo til flere LP'er under eget navn. (Ole Bundgård kender tilsyneladende kun de to ældste fra 73 og 74).

På den plade, jeg selv sætter højest, nemlig »Kender du det« fra 1977, er den første sang en programmerklæring for resten af pladen:

Der' sange om nisser
om skønne prinsesser
der' sange om konger
i fine saloner
der' sange om rapænder, snegle og mus
men ikke om mennesker der bor i et hus.

Der' sange om misser
og myrer der tisser
om søde små drenge
og pigen i enge
der' sange om mælame og kornet i laden
men ikke om børn som må lege på gaden.

Der' ikke så mange
helt nye sange
der handler om mennesker
som dig eller mig . . .

. . .altså en afsværgelse af den tuttenuttede og forløjede traditionelle børnesang, og resten af pladen omhandler i mine og Niels Lunds tekster udelukkende »problemer« med titler som »Kedelig søndag«, »Drømmesangen«, »Supermarked«, »Drogen og dukken«, »Når jeg ser mig i et spejl«, »Jeg kender ikke rigtig nogen«, »Åh nej, jeg vil ikke klippes, Hr. Sørensen« (en gammel mands tanker) og »Fremtid« (hvordan bli'r den?)

Problemforflygtigelse?

Bevares, der er sange på mine første plader, som jeg ikke kan gå 100% ind for idag (såsom »Larvens sang« og andre Charlotte Blay-tekster), men det er vel tilladt at udvikle sig, og når regnebrættet skal gøres op, sådan som Ole Bundgård prøver på det, må ikke blot *en del* af en produktion, og især ikke den aller-ældste, men derimod *det totale udbud* vurderes.

Min seneste LP for børn »Skal vi synge sammen«, indeholder emnesange om vand, energi, årstider, erhverv etc. Det er udpræget brugs-sange eller redskabssange, og pladen indeholder noder med becifring og alle tekster til sangene, et tilbud, som alene Bjarne Jes Hansen får æren for i en anden artikel i hæftet.

Og å propos samme Bjarne Jes Hansen som er genstand for en vis forherligelse flere steder i artiklerne: Er det ikke lidt »problemflygtigende«, at bilde børn ind, at det er Anker Jørgensen der har ansvaret for forureningen? (»Okker gokker«) Det er da vist en gammeldags person- og parlamentsfixering, som jeg troede formiddagsbladene havde patent på.

Næh, jeg tror, at både Bjarne Jes Hansen og Povl Kjøller i nogen grad er ofre for et image-syndrom i denne her retning: B.J.H. udkommer på et alternativt pladeselskab og anvender en »tynd folkemusiklyd« bl.a. med violin, altså er det godt og venstreorienteret . . .

P.K. laver *mange* sange, så er det nok noget lort. P.K. optræder i TV, altså er han suspekt og tandløs . . .

Ingen af delene er jo *hele* sandheden.

Hvis den findes, er den meget mere nuanceret . . .

Det var bare det, jeg ville sige.

Povl Kjøller

PS. Som kuriosum vedlægges et par citater fra omtalen af mine nysudkomne »samlede værker«. Pudsigt nok gi'r de udtryk for den stik modsatte vurdering af Ole Bundgårds . . .

Undervisningsmål:

At kunne synge nyere rytmiske sange som fællessang.

Anvendelsesmuligheder:

Stoffet egner sig primært til fællessang, akkompagneret af læreren på klaver eller guitar. Teksterne har et hverdagsagtigt præg, melodierne er enkle og inspireret af nutidig rytmisk musik og appellerer dermed umiddelbart til børnenes musikalske beredskab.

Mange af teksterne beskriver og problematiserer børns hverdag og kan derfor bruges som udgangspunkt for debat og som supplement til emner i dansk og orienteringsundervisningen.

(Materialebeskrivelse fra landscentralen for undervisningsmidler).

Kendetegnende for Kjøllers sange er, at de på en gang er håndværksmæssigt solidt fundamenteret og spiller i ørehøjde med de børn de er skrevet for.

Samtidigt har P.K. altid undgået både tekster og pysse- nysse typen og tekster af den art, der vil frelse verden i løbet af tre haltende vers.

»Folkeskolen«.

Fortsat fra side 24.

Ingen har ansvaret

Jeg henvendte mig naturligvis også til TV's programdirektør for at få en forklaring på, hvorfor gruppen så ofte er i TV, om andre danske grupper har fået de samme betingelser, og om man fra centralt hold kan sikre sig mod sådanne skævheder. Svaret var, at ingen prøvede at få overblik over musikgrup- pernes muligheder for at komme til orde, og at hvis Shubidua havde været på skærmen, så var det et resultat af en kvalitets- og aktualitetsvurdering. Denne vurdering ligger i de enkelte afdelinger og foretages af den enkelte udsendelsesredaktion (når undtages kontroversielle sager – så er kompetencen fly- dende jvf. »frimurersagen« i »Kanalene«). Ser man ned over de TV-optrædender, jeg nævnte i starten, så optræder Shubidua faktisk hver gang i forskellige afdelingers programmer. Kanal 22-redaktionen, TV-avisen, børne- og ungdomsafdelingen, kultur- og aktualitetsafdelingen samt underholdningsafdelin- gen. Indenfor den enkelte afdeling vil ingen synes, at man

favoriserer Shubidua, men set som helhed – og det er der ifølge TV-direktøren ingen der gør (udover seerne naturligvis) – så ser det ud, som om nogen i gruppen eller i gruppens reklameaf- deling har god forstand på, hvordan den danske stats medier fungerer. De har forstand på, at en tilstrækkelig varieret plads kan indgå i mange mediesammenhænge, at en tilpas afstand til de multinationale selskaber er nyttig, at det, der tæller, er at have kontakter til de enkelte medarbejdere på de enkelte ud- sendelsesredaktioner.

Forfattere i dette nummer:

Sven Fenger, undervisningsassistent ved Musikviden- skabeligt Institut, Århus Universitet.

Jens Henrik Koudal, gymnasielærer i musik/historie; pt. kandidatstipendiat ved Københavns Universitet.

Lars Nielsen, stud.mag. i musik, timelærer på Køge Gymnasium.

Hanne Tofte Jespersen, stud.mag. i musik, timelærer på Greve Amtsgymnasium.

Søren Schmidt, gymnasielærer i musik og dansk.

Hans Peter Larsen, stud.mag. i musik ved Københavns Universitet.

Peter Seebach, folkeskolelærer og musiker.

Næste nummer af MODSPIL udkommer ca. 15. juli

– og bringer artikler om bl.a. to nyere strømninger in- denfor musikken i 70'erne, nemlig PUNK og NEW WAVE; om FASSBINDER-filmen LILI MARLEEN; mere om MUSIK OG MUSIKLIV I 80'erne og en fort- sættelse af artiklen om DEN RYTMISKE AFTEN- SKOLE, som bl.a. handler om vilkårene for uddan- nelse indenfor rytmisk musik og om mulige perspekti- ver i en RYTMISK MUSIKPÆDAGOGIK.